

ISSN 1603 7979

SPROGPSYKOLOGI OG FREMTIDEN
INTERVIEW MED INSTITUTLEDEREN
VOXPOP MED KOMMENDE TILVALGSSTUDERENDE

SPROGPSYKOLOGISK INFORMATION OG DEBAT

8. ÅRGANG, 1. NUMMER, MAJ 2008

INDHOLD

Velkommen til Spindet	3
Artikler	
Fra Person til Patient	4
Sprogkrogen	7
Interview	
Med Institutlederen for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, KU	8
Voxpop	9
Boganmeldelse	10
Temaaften	
Referat af temaaften med Martin Skov om Skønhedens neurobiologi	11
Temaaften	
Referat af temaaften med Søren Beck Nielsen "Udskrevet, men ikke afskrevet"	12
Siden sidst i Fafos	13
Klumme	14

Spindet udgives af foreningen Fagligt Forum for Sprogpsykologi to gange årligt. Spindet udkommer både i papirformat og kan downloades på sprogpsykologis hjemmeside: www.sprogpsykologi.ku.dk/spindet. Desuden kan det læses på Institutbiblioteket, IAAS, Københavns Universitet og på Det Kongelige Bibliotek.

Medlemskab af foreningen Fagligt Forum for Sprogpsykologi er gratis, og som medlem får man tilsendt Spindet pr. e-mail. Indmeldelse kan ske ved henvendelse til formanden Katrine Bergh Andersen.

Redaktionen forbeholder sig ret til at foretage korrekturlæsning af indlæg. Det anvendte kommatringssystem vil blive respekteret. I øvrigt er forfatterne af indlæggene selv ansvarlige for indholdet. Næste udgave af Spindet udkommer i efteråret 2008.

Mail til redaktionen: fagligtforum @ gmail.com

Redaktør:

Anna M. K. Forman: annafo1@m7.stud.ku.dk

Redaktionsudvalget:

Anette Scharling: anettescharling@yahoo.dk

Charlotte Borg: lottiborg@hotmail.com

Katrine Bergh Andersen:

katrine.bergh.andersen@gmail.com

Louise Olsen: louise90009@gmail.com

Nina Fabricius-Bjerre: ninafb@hotmail.com

Sune Rask: sunerask@gmail.com

Fagligt Forum for Sprogpsykologi (FAFOS):

fagligtforum@gmail.com

Formand for FAFOS:

Katrine Bergh Andersen

Bestyrelsesmedlemmer:

Kirsten Lindemark

Anna M. K. Forman

Charlotte Borg

Louise Olsen

Nina Fabricius-Bjerre

Sune Rask

Velkommen til Spindet

Velkommen til denne forårsudgave af Spindet.

Det har været et nummer, som har været længe undervejs og tæt på *ikke* at komme på gaden, men vi er meget glade for endnu engang at kunne præsentere Spindet for jer, selvom udgaven er en smule kortere end sædvanlig.

Mest fordi redaktionen har været en turbulent tid igennem i dette semester, som f.eks.:

- at skrumpe ind til næsten ingen medlemmer, eftersom gamle medlemmer er blevet færdige med deres specialer og er fløjet ud i den "virkelige" verden. *Far vel* til alle jer.

- at vokse sig større igen ved at nye kræfter er kommet til i løbet af semestret. Velkommen til Sune Rask og Nina Fabricius-Bjerre.

- at finde nye veje at gå, for at tænke fremtiden bedst mulig ind i Spindet fremover. Derfor vedtog Fafos' bestyrelsesmedlemmer og redaktionens medlemmer midt i semestret at slå *pjalterne* sammen for at styrke hinanden bedst muligt på længere sigt.

Skulle nogle af vores læsere have lyst og interesse for at bidrage med lidt frivilligt arbejde til Spindet, er alle velkommen til at give en hånd med. Jo flere, jo bedre.

I denne udgave af Spindet er der først og fremmest en artikel af to færdiguddannede sprogpsykologer, som har skrevet deres speciale om til en videnskabelig artikel med titlen *Fra person til patient*. De to cand. mag.'er i sprogpsykologi har grebet fat i en interessant problemstilling, som giver stof

til eftertanke, og som er særdeles god inspiration til nuværende studerende, som står overfor at skulle vælge et specialeemne i den nærmeste fremtid.

Et nyt lokale på Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab så i februar dagens lys. Læs artiklen om *Sprogkrogen – bid på og bliv hængende!* Så ved I, hvor I næste gang skal gå hen for at finde en rigtig god hygge-krog på studiet og samtidig være med til at skabe et socialt mødested sammen med andre studerende på Institutet.

Fremtiden på Sprogpsykologi? Ja, hvad vil den bringe? Kan vi overhoved vide, hvordan den kommer til at forme sig?

Det har vi sendt en af vores redaktionsmedlemmer ud for at finde ud af ved at interviewe Finn Hauberg Mortensen, institutleder på Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab. Læs interviewet på s. 8 og få et indblik i nogle af tankerne for fremtiden på Sprogpsykologi.

Den næste bog, som kunne være spændende at læse er *"AGLAIAS DANS - På vej mod en æstetisk tænkning"* udkommet på Aarhus Universitetsforlag. Spindet bringer en boganmeldelse, som kan læses på s. 10.

Ligesom i de sidste par udgaver af Spindet bringer vi ligeledes her en Vox Pop. Redaktionen har spurgt tre studerende om, hvordan det kan være de har overvejet at vælge sprogpsykologi som deres tilvalgsfag til efteråret?

Fafos har i løbet af forårssemestret holdt to temaaftner, hvor den ene var med Martin Skov og den anden med Søren

Beck Nielsen. Vi bringer et kort sammendrag fra de to begivenheder, så alle interesserede, der ikke havde mulighed for at komme den pågældende dag, kan få indblik i et par gode temaaftner. Det er også muligt at blive opdateret om *Nyt fra Fafos* siden sidst, skrevet og fortalt af bestyrelsensformand Katrine Bergh Andersen.

Sidst men ikke mindst har redaktionen, som noget nyt, valgt at afslutte Spindet med en *klumme*. Klummen er i dette nummer skrevet af Emma Mathilde Tordsson, cand. mag. i sprogpsykologi og tidligere redaktør på Spindet. Vi vil fremover i redaktionen bestræbe os på at beholde de sidste sider til en god gang klumme-skrivning, så fat gerne pennen til næste nummer. Vi vil i samme åndedrag gerne opfordre jer læsere til at kontakte os, hvis I har ris eller ros til bladet. Også hvis I har ideer til emner, I ønsker Spindet skal tage op, eller har et indlæg I ønsker, vi skal bringe. Hold jer ikke tilbage, men send en mail til fagligtforum@gmail.com.

Velkommen endnu engang til Spindet og god læsning!

/AMKF

Fra Person til Patient

Af Emma Mathilde Tordsson cand.mag. i sprogpsykologi og Line Brink Worsøe cand.mag. sprogpsykologi.

I efteråret 2007 gennemførte forfatterne af denne artikel en undersøgelse af fertilitetspatienters kommunikation på nettet. Undersøgelsen var en del af kandidatspecialet i Sprogpsykologi "Fra Person til Patient – en narrativ undersøgelse af fertilitetspatienters kommunikation".

Sigtet med specialet var at afdække hvilke ændringer af psykologiske processer en person gennemgår når denne indgår i et behandlingsforløb i det danske sygehusvæsen. Det er et emne tidligere behandlet af sundhedspsykologien.

Et af de vigtigste fund i denne forbindelse blev imidlertid, at nok kunne de psykologiske processer fundet i undersøgelsen til dels forklares ved hjælp af sundhedspsykologiens beskrivelse af patienters psyke, men den sprogpsykologiske årsagsforklaring samt deres eventuelle konsekvenser stemmer ikke overens med billedet tegnet af sundhedspsykologien.

Konklusionen på undersøgelsen blev derfor, at sundhedspsykologiens beskrivelse af patienters psykologi nødvendigvis må udfordres nærmere.

Undertegnede vil med denne artikel gøre rede for manglerne fundet ved sundhedspsykologiens teorier og dermed opfordre sprogpsykologer og personer fra andre videnskabelige discipliner til at tage teten hvor specialet slap den. Forhåbentlig vil andre således blive

inspireret til at udføre den hårdt tiltrængte forskning indenfor området.

Sundhedspsykologien beskriver patientens psyke til primært at omhandle personens "perception af sygdomssymptomer". Denne perception af sygdommen og dens symptomer afføder ifølge sundhedspsykologien stress, der kan udvikle sig til krisetilstand og depression, hvilket i alle tilfælde virker negativt tilbage på sygdomsfrekvens og sygdomshåndtering. Derudover påpeger sundhedspsykologien den depersonalisering, umyndiggørelse og følelse af fremmedkontrol, man nødvendigvis som patient kommer til at opleve ved indgåelse i behandlingen, som symptomer, der igen afføder stress og i værre tilfælde krise og depression samt hvad deraf følger.

Vores primære indsigelse imod sundhedspsykologiens billede er det negative og meget insisterende fokus på primært krise og depression. Hvis man anlægger deres vinkel på patienters psyke medfører det, at man altid vil anskue patienter som potentielt i krise eller som værende depressive.

I vores undersøgelse af fertilitetspatienters kommunikation fandt vi derimod ingen indikationer på at respondenterne efter påbegyndt behandling udviklede tegn på krise eller depression. Mange af de psykologiske processer, som vi fandt at vores respondenter gennemgik, stemmer overens med sundhedspsykologiens beskrivelser, men dette mandede ikke ud i en observerbar krise eller depression for respondenterne.

De psykologiske processer vi fandt, at vores respondenter gennemgik, var som følger:

- En spaltning af krop og psyke som en orientering mod depersonalisering af kroppen allerede før påbegyndt behandling. Dette er illustreret ved f.eks. personificering af kroppens biologiske processer, objektivisering som fokusændring fra formål til proces eller animalisering af person som adskillelse mellem det rationelle og det animalske i mennesket.

- Personens overgivelse af ansvar og kontrol ved indgåelse i behandling illustreret ved f.eks. ændring af tolkninger på kroppens signaler og afsøgninger af løsningsmodeller.

De årsagssammenhænge som vi argumenterer for værende mest sandsynlige at ligge bag disse processer er en naturlig psykologisk forsvarsmekanisme. Hvis ikke disse processer fandt sted, er det svært at forestille sig, hvordan et menneske skulle komme igennem et længerevarende behandlingsforløb, uden at det ville få meget alvorlige og langstrakte psykologiske konsekvenser for vedkommende. De psykologiske processer vi har fundet til at finde sted tjener dermed et meget positivt formål i at bevare en sund psyke hos pågældende. Den forholdsvis begrænsede mængde data samlet i vores undersøgelse gør det vanskeligt endegyldigt at afvise sundhedspsykologiens beskrivelser, men de giver en helt klar indikation på, at området har behov for videre udforskning. De områder eller forskningdesign som vi primært har fundet til at kunne have interesse for sprogpsykologer er gennemgået nedenfor.

Først og fremmest ville en udvidelse af vores undersøgelsesdesign være et kærkomment tiltag. Hvis også en større mængde data ville generere samme fund som gennemgået ovenfor, ville det betyde

at sprogpsykologien kvalificeret ville kunne udfordre sundhedspsykologiens beskrivelser og dermed bidrage til en mere nuanceret beskrivelse af patienters psyke.

Samme undersøgelsesdesign ville også med fordel kunne anvendes på andre patientgrupper, der organiserer sig i nyhedsgrupper. Flere og flere patientgrupper, som f.eks. cancerpatienter, benytter sig af sådanne netværk, da nyhedsgrupperne opererer på tværs af geografi og tid, hvilket kan være kærkomment for for eksempel ressourcetsvage patienter. Resultaterne fra en sådan undersøgelse kunne danne grundlag for sammenligning på tværs af patientgrupper. Igen ville dette kunne danne grundlag for den nuancering af sundhedspsykologiens fokusering på krise og depression som vi anser som værende nødvendige.

Udover ovenfor nævnte forslag til videre relevant forskning, ser vi også et behov for at undersøge, hvordan længden af et behandlingsforløb påvirker patienternes psyke. Forbliver de ændringer, vi fandt hos vores respondenter, det samme over tid, eller ændrer de sig? Det kunne således være interessant, at undersøge om, der er markant forskel på resultater fra personer, der har været i behandling i kort tid og så personer der har været det i en længere periode. Dette er nyttig viden i forhold til plejepersonalets behandling af patienter. Hvis vi kan se en psykologisk ændring over tid, jo længere behandlingen er, kunne det være belejligt for plejepersonalet at kende til denne ændring. Således vil det lette behandlernes arbejde med at modificere behandlingsforløb, tilrettelagt så man tilgodeser den enkeltes patients behov, alt efter hvor længe vedkommende har været under behandling.

Et sidste fokus for ny forskning, som vi her vil påpege, er: Ændres det tilbage? Hermed menes, om de ændringer vi har dokumenteret, f.eks. depersonaliseringen og spaltningen mellem psyke og krop, forsvinder efter behandlingens ophør? Igen kunne dette holdes op imod en forskel i længden af behandling. Er der forskel på de psykologiske processer i et menneske når denne går fra patient til person? Og påvirkes dette af behandlingens længde? Alt sammen spændende problemstillinger, som vi mener, er yderst relevante at forsøge at besvare. Hvis alting alligevel ændres tilbage igen, er det så nødvendigt for sundhedssystemet at tage hensyn til de psykologiske ændringer et menneske gennemgår, når det går fra person til patient?

Vi har i ovenstående påpeget et stort behov for videre forskning inden for patientpsykologien. Det er vores håb, at vi med denne artikel har vækket interesse for et område der alt for længe har været forsømt i dansk forskning. Det er vores erfaring fra specialet at sprogpsykologien ville kunne levere et ikke uvæsentligt supplement til allerede eksisterende videnskabelige discipliner, der tidligere har beskæftiget sig med området. Vi vil derfor slutte med en opfordring til alle sprogpsykologer om at lade sig inspirere af vores artikel og dermed bidrage til debatten om, hvordan vi i fremtiden skal anskue den psykologiske proces man gennemlever når man går fra person til patient.

Sprogkrogen

– bid på og bliv hængende!

*Af stud. mag. i lingvistik
Ditte Boeg Thomsen*

Sprogkrogen i lokale 22.3.04 er det nye fællesrum for studerende fra Lingvistik, Sprogpsykologi og Kønsstudier.

Vores naboer

Over os har audiologopæderne *Tårnværelset* (22.4.04), og finner og indoeuropæister deler øverst *Finland* (22.5.04).

Et elektronisk gruppe-hygge-rum

Indtil 2005, da vi stadig holdt til på Gamle KUA, samlede *Glotten* alle studerende fra IAAS (Institut for Almen og Anvendt Sprogvidenskab), og de daværende studerende begræd ved flytningen til Nye KUA i høj grad tabet af hyggerummet, der nu blot lever åndeligt videre som elektronisk grupperum på punkt.ku.

Endelig bid

Behovet for et rigtigt fællesrum blev glemt, så da instituttet i efteråret tilbød et lokale samt penge til at indrette det for, havde vi, der blev til indretningsudvalget, aldrig rigtig tænkt over, at vi gik og savnede et rum.

Men efterhånden som vi begyndte at bruge det, forandrede det egentlig vores forhold til KUA: Pludselig at have et sted, der er ens eget på universitetet! Et sted at smide sig på en sofa og sove i nogle mellemtimer, at spise frokost med holdet uden kantinens uro, at støde ind i studerende fra andre årgange og fag, et sted til gruppearbejde, studiemøder, fredagscaféer...

D. 15. februar 2008

Silkebåndet klippede vi ved indvielsesfesten d. 15/2, hvor en liflig blanding af sprogpsykologer, lingvister og indoeuropæister fejrede *Sprogkrogen* med masser af kage, cava og guldøl!

Vi håber, at vores fælles studenterrum også fremover vil bidrage til, at vi lærer hinanden bedre at kende på tværs af fagene – det ville både være en faglig og social fornøjelse! Desuden har vi talt med audiologopæderne om en dag at afholde en *Tour de la Tour* med besøg i hinandens studenterrum, men det bliver nok først til efteråret.

Hvis I Spindet-læsere har idéer til arrangementer i rummet, er I altid velkomne til at skrive til Sprogkrogsudvalget, og vi er også altid interesserede i at høre forslag til nyanskaffelser og videre udsmykning.

Der er stadig rig mulighed for at sætte præg på rummet, hvor der ganske vist er farverige opslagstavler med arrangementsannoncer, jobopslag, citater og billeder af sproghelte, men hvor der også er masser af hvid vægplads, der savner påfund.

Brug rummet

Brug rummet, gør det til jeres! Og meld jer også gerne ind i e-grupperummet Sprogkrogen (punkt.ku), der bruges til kommunikation mellem os studerende fra Sprogpsykologi, Lingvistik og Kønsstudier.

På gensyn i 22.3.04!

Interview med Finn Hauberg Mortensen, Institutleder, professor

I er i december 2007 blevet færdige med kontrakten for Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab?

- Ja

Hvad indeholder denne institutkontrakt?

- Kontrakten indeholder aftaler, der understøtter målene i universitetets udviklingsstrategi, der løber frem til 2012. Instituttet er med til at opfylde de mål Humanistisk Fakultet har. Konkret indenfor institutterne handler det om samarbejdsaftaler, og strategiplaner for forskning, uddannelse og formidling. Kontrakten kan ses på instituttets hjemmeside.

Er der nogen nye forskningstiltag indenfor sprogpsykologi?

- Sprogpsykologi skal udvikle sig. Sprogpsykologi er født som et tværfagligt fag, og kan derfor også have koblinger med flere forskningsfag, men den nuværende aktivitet skal ligeledes fortsætte.

Hvad er jeres nuværende planer for sprogpsykologi?

- Vi har opslået en stilling til besættelse 1/1-2009, som er et lektorat i sprogpsykologi, hvilket betyder, at vi gerne ser at faget sprogpsykologi kører videre efter den plan, det har nu. Som de studerende ved, har der jo været mangel på *manpower* i den sidste tid, men vi har løbende dialog med Jesper Hermann og Hanne-Pernille Stax og studienævnet om bemanning etc. og

løsninger derpå.

Hvad er jeres fremtidige forventninger/visioner for sprogpsykologi?

- Instituttet skal kunne tilbyde flere uddannelser, som går på tværs af flere fag og sprogpsykologi er et af de undervisningstilbud, som kan have koblinger til andre fag.

Er der nogle ønsker til de studerende?

- Vi ønsker altid at have engagerede studerende, der går op i deres studie og når studiet til tiden.

Er der et samarbejde mellem de enkelte fag på vej?

- Ikke lige nu. Vi diskuterer et øget samarbejde mellem de enkelte fag. Og det kommer senere.

Der er foretaget nogle nye tiltag i forbindelse med PH.D. stipendiater, hvordan tackles de på instituttet?

- Institutterne spiller jo også en rolle for PhD'erne. Institutterne skal sikre gode arbejdsforhold og vores institut har ansat en PhD koordinator – Sune Auken, som skal være koordinator for det intellektuelle miljø.

Er der nogen ønsker eller håb til de færdige kandidater, såsom samarbejde i forbindelse med projekter, netværk osv.?

- Både i forbindelse med færdige kandidater og PhD'ere skal vi byde ind på at blive samarbejdsflade i forbindelse med projekter og udvikling etc. Der kan være tale om samfinansiering.

/AS

Voxpop

” Hvorfor kunne du tænke dig at læse sprogpsykologi?”

Dette spørgsmål har redaktionen stillet tre studerende på tilvalgsdagen, der gik af stablen i stuen af bygning 22. d. 27. marts 2008 på KUA. Fælles for de tre studerende er, at de overvejer at læse sprogpsykologi på deres tilvalg eller som overbygningsfag.

Hvorfor har redaktionen valgt at stille netop dette spørgsmål? Fordi det er interessant at vide noget mere om hvilke refleksioner de studerende gør sig inden de praktisk talt sætter kryds ved faget sprogpsykologi.

Sprogpsykologi er som bekendt en tværfaglig uddannelse, som både kan læses af tilvalgs- og overbygningsstuderende. Da de studerende kommer fra ret forskellige grunduddannelser og dermed har forskellige indgangsvinkler til sprogpsykologi, er det også interessant at se, om de faglige forskelligheder spiller en rolle for, hvad der gør, at de studerende tiltrækkes af sprogpsykologi.

/CB

Dato og sted: 27. marts 2008, Tilvalgsdag på KUA
Navn: **Paula Taina-Nielsen**
Alder: 22
Grundfag: Pædagogik

Hvorfor kunne du tænke dig at læse sprogpsykologi?

- Jeg synes, at associationer og menneskers forskellige måder at kommunikere på er spændende. Og så kan jeg godt lide psykologi, se på

hvad der sker i hovedet, når vi interagerer.

Dato og sted: 27. marts 2008, Tilvalgsdag på KUA
Navn: **Henriette Stisen**
Alder: 22
Grundfag: Engelsk

Hvorfor kunne du tænke dig at læse sprogpsykologi?

- På mit grundfag er det mere de lingvistiske og rent kommunikations- og sprogfaglige fag, der har fanget mig. Undersøgte hvilke fag, der kunne tilfredsstillende disse interesser – og svaret var sprogpsykologi.

Dato og sted:
27. marts 2008, tilvalgsdag på KUA
Navn: **Jeppe Højrup**
Alder: 23
Grundfag: Pædagogik

Hvorfor kunne du tænke dig at læse sprogpsykologi?

- Tidlig interesse for faget allerede før jeg havde påbegyndt bachelor.
- God kombination af sprog og psykologi med mulighed for at fordybes i forskellige områder.
- Et anderledes fag, som jeg ikke har hørt så meget om før.
- Flere pædagogikstuderende har talt meget positivt om deres tilvalgsperiode på sprogpsykologi.

Bog anmeldelse

*Af cand. stud. i sprogpsykologi
Sune Rask*

Dorthe Jørgensen: AGLAIAS DANS - På vej mod en æstetisk tænkning

*392 sider, 298 kr. Aarhus
Universitetsforlag. Er udkommet*

I Dorthe Jørgensens nyeste bog, *Aglaias dans*, agiterer hun for behovet for mere filosofisk tænkning. Den kunne kvalificere forståelsen af, hvad f.eks. videnskab, humaniora og universiteter er. Og den skulle også have betydning for handlingslivet, f.eks. politikken og pædagogikken. Ydermere siger hun, at man må bevæge sig på et vist abstraktionsniveau for at tænke konkret.

Bogen er sat sammen af 34 tekster, og er delt op i tre hovedtemaer; indgang, sandhed og tænkning.

Teksterne spænder fra avis-kronikker, radioudsendelser, interview med Dorthe Jørgensen til disputatsforsvaret. De fleste af teksterne har dog været udgivet før i en anden sammenhæng. Kun ca. 7 – 8 tekster har ikke før været udgivet.

Og det er måske netop et af problemerne med denne bog. For da de fleste artikler er skrevet til et andet formål, kan man godt blive lidt i tvivl om, hvor godt teksterne egentlig passer sammen.

Begrebet tænkning går dog godt nok igen i alle teksterne, men det virker som om, at teksterne hver især (og alene!) ville have gjort sig bedre. Der bliver lidt for mange gentagelser, selv hvis man ikke har kendskab til Dorthe Jørgensens forfatterskab.

Flere af teksterne virker mere som en (idé) – historisk gennemgang, eller fortælling om man vil, end om at handle om tænkning som fænomen og begreb. Ikke fordi at idéhistoriens udvikling ikke er interessant, for det er den bestemt. Men teksterne skulle så nok i højere grad have handlet om idéhistoriens udvikling af den æstetiske filosofi, og dermed den filosofiske tænkning.

Men det kommer først i artiklen *Filosofisk Æstetik* på side 295 (indledningen til hendes forsvar for doktordisputatsen). Men Dorthe Jørgensen er i det mindste ikke bange for at mene noget, og det kan jo også være en kvalitet i sig selv.

*Dorthe Jørgensen, født den 19. maj 1959
Dr.phil. i filosofi og idéhistorie og ph.d. i
idéhistorie. Lektor ved Institut for Filosofi
og Idéhistorie ved Aarhus Universitet.*

*I juni 2006 forsvarede hun dr.phil.-graden
i filosofi og idéhistorie med en disputats
bestående af to bøger om filosofisk
æstetik, "Skønhedens metamorfose"
(2001) og "Historien som værk" (2006).
Det var første gang i Danmark, at en
kvinde fra det filosofiske fagområde
forsvarede dr.phil.-graden.*

*Hun har siden 1983 publiceret 119 titler,
heraf 10 bøger (syv egne og tre
redigerede).*

Referat af temaaften med Martin Skov om skønhedens neurobiologi

Fagligt forum for sprogpsykologi inviterede d. 26. feb. 2008 til temaaften med Martin Skov som foredragsholder.

Det blev et tankevækkende foredrag om skønhed, kunst, hjerneforskning og hjerneskaninger for bare at nævne et par af underoverskrifterne i Martin Skovs foredrag med titlen *Skønhedens neurobiologi*.

Følelser og kognition

Til dagligt er Martin Skov forskningsassistent ved Hvidovre Hospitals MR-afdeling og har en cand. mag. i dansk fra Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.

Martin Skov har derudover sammen med Thomas Wibben Jensen været med til at redigere antologien "Følelser og Kognition" udgivet af Museum Tusulanums Forlag i 2007. I sidste nummer af Spindet (dec. 2007) bragte vi en boganmeldelse, skrevet af cand. mag. i sprogpsykologi Karina Andersen.

Hvad er skønhed?

Martin Skov startede med at stille spørgsmålet: Hvad er skønhed? Og i kølvandet kom straks et andet spørgsmål: Og hvorfor er det vigtigt at sætte det ind i en biologisk ramme?

Det gik den næste times tid så med at svare på. Der var primært fokus på en række hjerneskaningsstudier, som har været med til at kortlægge de neurale strukturer, som er involveret i dannelsen af æstetiske præferencer for kunstværker.

Vi fik også en kort introduktion til, hvordan scanningsmetoder og forskellige undersøgelser har lagt hjørnестenen til vores forståelse af, hvor i hjernen vores forskellige følelser og kognitive centre er placeret.

Hvorfor er noget smukt?

Med nutidens teknologi inden for hjerneforskningen har vi større mulighed for at undersøge, hvad der sker i hjernen og finde svar på et spørgsmål som for eksempel: Hvad er skønhed?

For hvad er det, der gør, at vi for eksempel synes, at ét maleri er smukt, mens et andet er grimt, eller hvorfor er det tilfældet, at nogle elsker Britney Spears' sange, mens andre hader dem?

Ifølge Martin Skov har de seneste års forskning i neurobiologi vist, at de valg, vi træffer, er langt mere afhængige af emotioner, end man tidligere har gået rundt og troet.

Hvorvidt vi foretrækker det ene frem for det andet er blandt andet afhængig af hjernens såkaldte belønningssystem.

Mange af belønningssystemets processer foregår både automatiske og ubevidste og er ikke nær så velovervejede, som man tidligere har ment.

Skanningerne afslører

Martin Skov fortalte om en undersøgelse, hvor forsøgspersonerne blev scannet, mens de drak henholdsvis Coca-Cola og Pepsi Cola.

Så længe forsøgspersonerne ikke vidste, om de fik Coca-Cola eller Pepsi Cola, mente de, at de to læskedrikke smagte lige godt. Men så snart de fik at vide, om det var Coca-Cola eller Pepsi Cola de havde i glasset, steg forsøgspersonernes forkærlighed for Coca-Cola.

Man kunne oven i købet lokalisere denne branding til bestemte områder i hjernen.

Det samme var stort set gældende for et forsøg med testpersoner her i Danmark. Her blev forsøgspersonerne skannet, mens de så på to billeder.

Billederne var lavet i Photoshop, men testpersonerne blev fortalt, at det ene stammede fra museet Louisiana, og med den viden i baghoved gav testpersonerne sig straks til at rose billedet. Men som sagt var det "bare" et billede lavet i Photoshop!

Martin Skov pointerede her, at vi tror mere på kunst fra et velrenommeret museum end på "hjemmelavet" kunst.

Påvirkelige

Vi er altså påvirkelige, måske noget mere end vi bryder os om at tænke på. Det er jo fristende at se sig selv, som et rationelt tænkende menneske, der ikke sådan er til at gøre indtryk på, men det var netop en af pointerne i foredraget, at sådan er det ikke.

Det er ifølge Martin Skov tid til at tænke de neurobiologiske processer mere ind i de humanistiske videnskaber, f.eks. i forhold til hvordan vi definere skønhed.

De ældre tiders måde at tænke skønhed på, som vi for eksempel har arvet fra filosofiens historie helt tilbage fra Aristoteles, må i disse "nye" tider gentænkes. For vi kan ikke længere ignorere den nye viden vi får fra undersøgelser foretaget med hjerneskaninger.

Afrundingen

Det komprimerede foredrag af Martin Skov om et stort forskningsområde blev rundet af med mulighed for at stille

spørgsmål fra de mange fremmødte og det skabte en livlig diskussion, hvor de forskellige spørgsmål både kom rundt omkring kunst, buddhisme, branding og ikke mindst gentænkningen af begrebet skønhed, for bare at nævne et par stykker.

Skulle der være interesse for at få mere viden og for yderligere læsning om nogle af Martin Skovs pointer, kan det anbefales at læse "Følelser og kognition" (2007).

/AMKF

Referat af temaaften med Søren Beck Nielsen

Fagligt forum for sprogpsykologi inviterede d. 28. april 2008 til temaaften med Søren Beck Nielsen som foredragsholder.

Udskrevet, men ikke afskrevet

Søren Beck Nielsen holdt foredrag om sin ph.d.-afhandling 'Udskrevet, men ikke afskrevet'. Ph-d.en er en konversationsanalyse af visitationssamtaler mellem sundhedspersonalet og ældre borgere, hvor der skal tages stilling til om og i hvor høj grad, de ældre har brug for hjemmepleje og eventuel en plejehjemsplads.

Magtforholdet mellem ældre/pårørende og plejepersonalet

Søren Beck Nielsens ph.d. bygger på konversationsanalyse 15 samtaler (hvoraf 11 er samtaler ved udskrivning fra hospitalet). Her deltager på den ene side nogle fra sundhedssektoren, dvs. fx læger, sygeplejersker, socialrådgivere, hjemmehjælpsrepræsentanter, social – og sundhedshjælper, fysioterapeuter og på den anden side den ældre borger.

'Jeg har et godt tilbud til dig du gamle'

Det som sundhedspersonalet siger til de ældre, er meget ens, nærmest som om de har haft en fast cirkulære, de har skullet lære udenad.

Sundhedspersonalet starter altid med at spørge, hvad patienten ønsker. Patienten svarer enten, at hun gerne vil flytte hjem, eller at hun vil på plejehjem.

Fra sundhedspersonalets side gives der ikke en klar tilbagemelding på dette svar, hvis det er i modstrid med, hvad personalet ønsker. I stedet anvender personalet forskellige teknikker til at få patienterne til at ønske den samme løsning, som de gør.

I mange samtaler udlægger personalet deres forslag som et 'godt tilbud', det som vil være rarest og sundest for den ældre ved fx at sige til en, som ikke ønsker hjemmepleje 3 gange om dagen, men kun til morgen og middag:

'Ville det ikke være rart med én, der kom forbi ind imellem og hjælp dig lidt med vasketøj og lidt med aftensmad'.

De løse begrundelser

I deres overtalelse, som man med andre ord kan kalde manipulation, henviser personalet til nogle generelle regler og normer for, hvad der er godt og dårligt, 'før havde du det godt, men nu har du det dårligere'.

Men hvem sætter disse normer og regler?

Man kan vel forvente, at den ældre har en del at skulle have sagt om, hvordan hun har det. Det virker som om, personalet har taget beslutningen før mødet, og at samtalen blot er af formel karakter, så den ældre føler sig som medspiller i beslutningen.

Søren Beck Nielsen opstiller 3 karakteristika, som kendetegner løse begrundelser:

- 1) friere fortolkningsmuligheder,
- 2) større patent på indsigt,
- 3) i tilfælde af afslag: meget svært at modargumentere.

Han sætter spørgsmålstegn ved, om disse generelle regler og normer, der anvendes som begrundelser, overhovedet findes.

Teorien om 'løse begrundelser' har Søren Beck Nielsen hentet fra Garfinkels *Studies in Ethnomethodology* (2003, original fra 1967).

Foredraget afsluttede med en ivrig spørgelyst fra de mange fremmødte, som viste stor interesse for Søren Beck Niensens indlæg i debatten med sin Ph.d.-afhandling.

/NFB

Siden sidst i Fafos

Så er det blevet tid til en lille opdatering af, hvad der er sket i Fafos siden sidste nummer af Spindet i december 2007.

Vi har afholdt de sædvanlige to temaaftner i løbet af forårssemestret og derudover har der været afholdt ekstraordinær generalforsamling.

Den 26. februar lagde vi ud med en første temaaften i semestret.

Foredragsholderen var Martin Skov, medredaktør til bogen 'Følelser og kognition'.

Martin Skov holdt et meget spændende foredrag for os om den nyeste

neurologiske forskning og satte den i perspektiv til humanismen. Den 28. april holdt Søren Beck Nielsen foredrag om sin ph.d.-afhandling 'Udskrevet, men ikke afskrevet'. Det var et meget interessant foredrag om samtaleanalyse af visitationssamtaler. Analysen blev bl.a. brugt til at belyse magtforholdet mellem ældre/pårørende og sundhedspersonalet i visitationssamtalerne. Referater af begge foredrag kan læses her i Spindet.

Det blev den 6. marts afholdt ekstraordinær generalforsamling med to punkter på dagsordenen – indvælgelse af bestyrelsesmedlemmer og indvælgelse af udvalgsmedlemmer til Spindet. Vi har sagt farvel til Line Brink Worsøe siden sidst og Louise Olsen smutter også snart fra os, da hun snart skal aflevere speciale. Derfor var det tiltrængt med et par nye medlemmer. Nina Fabricius-Bjerre blev efter eget valg valgt ind i både bestyrelsen og redaktionen. Sune Rask blev efter eget valg valgt ind i redaktionen.

Da der næsten er totalt overlap mellem bestyrelsen og redaktionen, blev det på det efterfølgende bestyrelsesmøde besluttet at slå de to ting sammen.

Det er dog stadig sådan, at jeg, som formand, er hovedansvarlig for bestyrelsen, og Anna M. K. Forman, som redaktør, er det for Spindet.

Bestyrelsen består derfor på nuværende tidspunkt af:

Katrine Bergh Andersen (formand), Anna M. K. Forman (redaktør), Kirsten Lindemark (næstformand), Louise Olsen, Charlotte Borg, Nina Fabricius-Bjerre og Sune Rask.

Alle henvendelser faglige som studierelaterede kan sendes til:

fagligtforum@gmail.com.

Gode idéer og spørgsmål modtages også gerne.

Med ønsket om en god fremtid for Fafos.

Katrine Bergh Andersen,
formand for Fafos

Notits

Kære alle
Som I måske ved, har Fafos kørt lidt på reserverne i det forgangne semester. Vi har heldigvis klaret det hele alligevel, men kunne meget godt tænke os at være et par stykker mere i næste semester. Så vi håber, at et par af jer i løbet af sommerferien vil overveje at give en hånd med fra næste semester. Det er ikke en ret stor opgave, hvis vi bare er et par stykker om det. Og som I måske har hørt før, er det super at skrive på sit CV. Rigtig god sommer til jer alle.
Fafos

Going Corporate

Klumme af Emma Mathilde Tordsson

"Der er ikke mange tidspunkter af livet, som er forbundet med så omfattende livsstilsændringer, som når man forlader uddannelsessystemet for at kaste sig ud i det pulserende arbejdsmarked", sagde den unge kvinde, der ikke havde oplevet så hulens meget i sit liv.

Den unge kvinde er undertegnede, og jeg står ved udtalelsen indtil noget andet livsomvæltende finder sted for mig.

Sandsynligheden for at jeg til den tid forfatter en klumme til Spindet for at videregive mine erfaringer er *slim to*

none. Men derimod føler jeg det helt berettiget at hælde ud af mine guldkorn, erhvervet ved min overgang fra studerende til arbejdssøgende til hårdt arbejdende karrierekvindes "in the corporate world".

Jeg afleverede speciale i sprogpsykologi den 1. november 2007. Det var en stor dag, mest fordi det var forbundet med mit livs hidtil største antiklimaks. Mange havde advaret mig om, at når man afleverer specialet, så er det ikke den storslåede oplevelse man forventer.

Advarsler til trods; jeg var overbevist om, at det ville være anderledes for mig. Jeg ved ikke hvordan, men jeg havde fået overbevist mig selv om, at englens på det nærmeste ville synge i det magiske øjeblik, hvor jeg overrakte specialet til sekretæren bag skranken og hun bød mig det famøse specialebolsje.

Jeg tog så grueligt fejl. Ingen engle sang og tilsyneladende er også specialebolsjet sparet væk. Derfor vil jeg nøjes med følgende råd:

1. Hvis afleveringsøjeblikket skal være noget særligt, så skal I selv sørge for at medbringe "det særlige". Men mit speciale blev afleveret og jeg var dermed officielt arbejdsløs.

Det, jeg personligt fandt sværest ved at være arbejdsløs, var en fornemmelse af intet kendskab *what so ever* til forretningsverdenen. Jeg var overbevist om, at livet havde været lettere, hvis jeg havde læst på CBS. For der lærer man vel en ting eller to om den virkelige verdens forretninger, mens studielivet på KUA pludselig føltes som om, jeg havde tilbragt år i en isoleret fremmed verden.

Jeg vidste ikke, hvilken type stilling jeg ønskede eller hvor. Det eneste jeg vidste

med sikkerhed var, at jeg ikke ville arbejde i det offentlige.

Jeg havde haft studiejob i det offentlige og det er et stort og tung system, som det kræver en helt særlig form for tålmodighed at navigere rundt i. Og det vidste jeg allerede, ikke var mig. Men det kriterium snævrede desværre ikke mulighederne ind nær så meget, som man skulle tro. Jeg vidste stadig ikke, hvilken slags arbejde jeg ville have.

Sprogpsykolog var der ingen, der annoncerede efter. Hvis jeg kiggede tilbage på emner, jeg havde beskæftiget mig med under studietiden, så var der ingen af dem, der lige lod sig oversætte til noget markedsrelevant. At kunne lave en narrativ analyse er ikke så efterspurgt, som man skulle tro.

Men jeg var ved godt mod. Min a-kasse og fagforbund blev jo ved med at fortælle om alle de humanister, der netop nu kom i arbejde, og hvordan arbejdsmarkedet virkelig efterspurgt netop vores kompetencer. Men hvad er det så for kompetencer, spørger man hurtigt som ny humanist? Jeg må indrømme at det tog mig noget tid, før jeg kom nærmere et svar.

Det første arbejdsområde jeg kastede mig over, var kommunikationsbranchen. Jeg indrømmer gerne, at det var et desperat valg affødt af, at jeg havde været i praktik inden for området og kommunikation er et ord ofte gentaget inden for den sprogpsykologiske disciplin.

Noget skulle jeg søge, så jeg begyndte frejdigt at masseproducere ansøgninger til stillinger som kommunikationsmedarbejder og lignende. Og jeg fik lige så mange afslag tilbage... næsten.

Jeg fik ikke afslag på alle stillingerne, jeg søgte, simpelthen fordi jeg ikke hørte fra alle steder jeg sendte ansøgninger til. Det var nedslående, selvfølgelig var det det. Men de ansøgninger jeg skrev, var heller ikke gode. Sandheden er, at jeg hadede hvert et minut af mit praktikophold, fordi kommunikationsarbejde slet slet ikke er mig. Mine ansøgninger var derfor langt fra den slags imponerende skriftligt materiale man forventer af en kommunikationsmedarbejder. Jeg er ikke god til det, og jeg interesserer mig ikke for det. Afslagene var derfor ikke en overraskelse, set i bakspejlet.

Jeg har læst et sted, at hvis man sender 100 ansøgninger, så bliver man indkaldt til 10 samtaler og dette vil resultere i 1 job. Jeg kan kun råde jer til at ignorere dette udsagn. Det er nok det mest nedslående og usandfærdige, jeg hørte under hele min *jobjagt*.

Et lille tip her: I får svar på langt de fleste ansøgninger, I sender ud, så hellere tag en times tid ekstra til hver enkelt, så de bliver gode i stedet for at sende 100 ansøgninger ud, som I lige har stykket sammen. 100 afslag er benhårde at få!

Mit endelige gennembrud kom, da jeg endelig turde indrømme, at jeg virkelig ikke ønskede at arbejde med kommunikation og i stedet begyndte at kigge på alternative karriereveje.

En af de ting jeg før havde overvejet, som kunne være interessant, var rekruttering. Dels var det en branche, som jeg så en fremtid i, rekrutteringsfirmaer er mere og mere populære, og dels kunne jeg se, hvordan en sprogpsykolog kunne bidrage med noget særegent og konstruktivt. Og det sidste var væsentligt. Når man har en uddannelsesmæssig baggrund, som ikke en sjæl har hørt om, så skal man være

parat til at kunne forklare, hvad man kan bidrage med, som ingen andre kan.

Inden for rekruttering ville jeg pludselig kunne bruge min viden om samtaler som asymmetriske dialogiske situationer, sproget som afslørende for selvet og kontekst og forståelsesproblematikken.

Det første jeg gjorde, da jeg havde besluttet mig for at søge inden for rekruttering, var at bruge mit netværk. Helt efter alle populære bøger i dag, men det giver faktisk god mening. Jeg vidste ikke så meget om rekrutteringsbranchen og heller ikke hvilke typer stillinger, der er. Jeg var så heldig at kende en sprogpsykolog, der er i branchen. Hende tog jeg kontakt til, og hun var heldigvis villig til at hjælpe. Det var en virkelig stor hjælp at få noget *insiderviden*, så Rikke, hvis du læser det her: Tusind tak for hjælpen, igen!

Bevæbnet med min nye viden om branchen gik jeg ellers i gang med at søge. Eller det vil sige, jeg nåede at søge et sted. Dermed har jeg så også fået skudt hele teorien om de 100 ansøgninger i sænk!

Det var ret tilfældigt at jeg valgte at søge hvor jeg søgte. En god veninde foreslog at jeg kiggede på pågældende virksomheds hjemmeside (og Line, tak for det forslag!). De søgte en recruiter, jobbeskrivelsen lød interessant så jeg søgte og blev inviteret til første samtale.

Jeg var virkelig nervøs. Det var min første samtale inden for rekruttering, min første samtale til et "voksenjob" og firmaet var en lille smule skræmmende for mig som humanist. Derfor forberedte jeg mig som en sindssyg. Jeg gik på nettet, googlede jobsamtaler, og så gik jeg ellers i gang med at forberede alle tænkelige spørgsmål, de kunne stille mig. Selvom

jeg måske brugte lige lovlig meget tid på at forberede mig, så hjalp det. Det hjalp på mine nerver i situationen, og det hjalp også på min præstation, at jeg rent faktisk havde tænkt nogle ting igennem før samtalen, så jeg kunne give nogle andre svar end de klicheer man så hurtigt disker frem, når man føler sig presset. Forberedelsen må have hjulpet, for efter 4 samtaler blev jeg hyret.

Jeg ved, at en af fordelene for mig i kampen om jobbet var min baggrund som sprogpsykolog. De ting jeg fortalte dem om studiet og de ting jeg havde beskæftiget mig med, var noget af det der virkelig solgte mig i deres øjne.

I dag, i mit arbejde som recruiter, er jeg også virkelig glad for min uddannelsesmæssige baggrund, som jeg mener, har givet mig en ballast, jeg trækker på hver eneste dag i mit arbejde.

Da jeg for nogle år siden producerede en liste til Spindet med hvad færdiguddannede sprogpsykologer arbejdede med, spurgte jeg dem bl.a., hvordan de brugte sprogpsykologien i deres daglige arbejde. Næsten samtlige var ude af stand til at besvare dette. Det irriterede mig, fordi jeg følte, det var væsentligt for de studerende at vide, hvad de kan forvente og ikke mindst er det rart at høre, at ens studie også er nyttigt i fremtiden.

Derfor vil jeg gerne understrege at, uden min sprogpsykologiske viden ville jeg ikke være en halvt så dygtig recruiter, som jeg er i dag.

Jeg kunne bruge meget mere spalteplads på at uddybe, hvordan sprogpsykologi hjælper mig hver dag, men klummen her er allerede for lang, så lad mig blot korte det ned til: ord betyder noget forskelligt, jf. Løgstrups vidde og prægnans, dette må

jeg forholde mig til på daglig basis, når jeg spørger 25 forskellige mennesker om ugen om at fortælle om en situation, hvor de var analytiske – hvad betyder analytisk for dig? Ikke nødvendigvis det samme som for mig. Det er bare en af de sprogpsykologiske pointer, som gør, at jeg er bedre til mit arbejde, end hvis jeg havde enhver anden uddannelsesmæssig baggrund.

Jeg vil slutte for denne gang med at understrege, at selvom jeg er blevet meget mere *corporate*, end jeg var i mine KUA dage – og det er svært andet, når man arbejder for A.P. Møller-Mærsk – så er jeg stadig først og fremmest sprogpsykolog. Jeg bruger min faglighed hver dag i mit arbejde, og jeg har for længst indset, at det var meget heldigt, at jeg endte på KUA og ikke CBS, for vi kan tilbyde en helt anden vinkel på de ting der foregår i virksomhederne netop nu. Det er en vigtig pointe, og den kan ikke blive understreget for tit. Så op med fanerne sprogpsykologer, vi har brug for jer på arbejdsmarkedet!